

Совет депутата. “Людам сейчас надо меньше нервничать и больше заботиться о себе, потому что ситуация непростая. Надо уменьшить потребление, на следующий год не планировать больших покупок: недвижимости, автомобилей. Это должен быть год сбережений. Надо работать, создавать семейный резерв – кстати, женитьбу сейчас можно не откладывать, если все серьезно обдуманно и создавать семью вам по средствам. А если потеряна работа, не отчаивайтесь, надо искать: может, ты не реализовал свои таланты в каких-то смежных сферах? Если ты молодой, можно еще переучиться. Для людей постарше тоже есть много возможностей. Кстати, государство сейчас предусмотрело: если увольняют человека пенсионного возраста, чтобы он не мучился несколько лет на бирже труда, ему просто дадут на несколько лет вперед пенсию. Сейчас нужно будет и государству, и людям затянуть пояса, готовиться к экономии. Мы этого не скрываем”. **Народный депутат Украины Андрей ПАВЛОВСКИЙ, член Комитета по вопросам социальной политики и труда, фракция Блока Юлии Тимошенко.**

ТРЕНД '2009: БЕЗ РОБОТИ І ЗАРПЛАТНІ. Наводимо деякі цифри з відповіді на інформаційний запит газети “Правдошукач” № 120/0/028-1/146-08 від 18.12.2008 від прес-служби Міністерства праці та соціальної політики України за підписом Начальника відділу з питань взаємодії із ЗМІ та зв'язків з громадськістю Управління забезпечення діяльності Міністра Н. Мартинович.

1, 044 млрд. грн.

склада загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати на 1.11.2008

363 тис.

працівників своєчасно не одержали заробітну плату у жовтні 2008 року, зокрема 41 тис. живуть без зарплатні більш ніж три місяці

2,2 млн.

безробітних, що шукатимуть роботу через державну службу зайнятості, очікується у 2009 році. При цьому кількість працюючих скоротиться до 20,3 млн. працівників порівняно із 21,1 млн. у першому півріччі 2008 року. За перші два тижні грудня 2008 р. кількість осіб, які шукали роботу через державну службу зайнятості, зросла на 112 тисяч.

Версія. Газовий конфлікт между Россией и Украиной - совместный спектакль ради прекращения поставок газа в Европу и последующего повышения цен на углеводороды?

Форс-мажорные обстоятельства

Со всеми своими партнерами в западных странах мы выстраиваем работу на основе долгосрочных контрактов, где цена изменяется автоматически, поскольку она привязана к средневзвешенной цене на нефть и нефтепродукты за несколько предыдущих месяцев с момента продажи самого газа. И от нас эта цена не зависит, она определяется не административным, а рыночным путем.

Премьер-министр Российской Федерации Владимир ПУТИН

Падение цен на нефтепродукты загнало Россию в тупик. Вот главная причина истерики с перекрытием газа.

Сырьевая сверхдержава, вчера грозившая завоевать весь мир с помощью своих углеводородов, вдруг осталась у разбитого корыта. И это не просто метафора.

В долгосрочных контрактах «Газпрома» на поставки газа в Европу стоимость тысячи кубометров жестко привязывается к цене на нефтепродукты, упавшей в два-три раза.

Цена корректируется ежеквартально. Сейчас она должна упасть. Тем временем «Газпром» закупил туркменский газ по \$300 и узбекский по \$305 за тысячу кубов.

Стремительное подешевление основной статьи экспорта может добить выстроенные в России декорации рыночной экономики и вернуть страну назад в «лихие 90-е».

И тут важно понять, что у «Газпрома» есть одна лазейка, позволяющая аннулировать заключенные долгосрочные контракты, повысить цены на газ для Европы и спастись от разорения.

Любой контракт может быть расторгнут в силу действия непредвиденных форс-мажорных обстоятельств, стихийных бедствий и т.п. Скажем: труба повреждена землетрясением. Или на нее упал метеорит из космоса.

Или, например: «украинцы крадут газ». Чем не форс-мажорное обстоятельство? Можно завинтить кран в Европу и сказать, что, дескать, мы всеми силами старались выполнить контракт, а посланный вам газ по воле Божьей украл какие-то мазурики. Страховка от мазуриков у вас есть? Нету? Ну и сидите без газа. Замерзните, цена на нефть повысится, вот тогда скорректируем цену на газ - и поставки возобновятся!

Еще более верное форс-мажорное обстоятельство – война рядом с нефтепроводами и нефтяными вышками. Из-за одного выстрела ракетой наугад труба может порваться на клочки. Стоило нефтяным шейхам подкинуть спонсорских щедрот братьям-мусульманам из ХАМАС-а на обстрел Израиля, как «черное золото» прекратило падать и даже потихоньку растет в цене. Очень выгодное капиталовложение.

Европейцы свою выгоду сразу поняли, бросились мирить Израиль с ХАМАСом. Помогли. Но получилось очень смешно. Только было заключено перемирие – и снова-здорово: начались обстрелы из Ливана, а Израиль ответил!.. Да и ХАМАС перемирие не очень-то соблюдает... Хитроумные потомки пророка Мухаммеда все же заставят европейских потребителей выложить лишний червонец на автозаправке.

Очень важно понимать, что между ценами на газ и нефть как прямая, так и обратная зависимость. Подорожает газ – нефть тоже подорожает, а с ней и доходы «Лукойла», и цена европейских контрактов «Газпрома».

Потому-то Миллер держит старушку Европу на голодном пайке. Чтобы набить цену российскому газу! И результаты достигнуты впечатляющие. Скажем, за первую неделю 2009 года цены на газ на открытом рынке в Великобритании поднялись на 36 процентов.

Для оправданий перед Европой нужен «козел

отпущения». На эту роль избрали Украину, потому что наша экономика управляема, да и политика тоже. Волевым решением Украина участвует в затеянном «Газпромом» спектакле ужасов.

Что бы ни говорили политики, российские предприниматели всецело контролируют украинскую экономику. В этом смысле показательно, что крупнейший, системообразующий украинский «Проминвестбанк» в конце 2008 года выкупил российский ВЭБ. Когда в новостях говорят «украинский бизнесмен Фирташ» - это звучит так же нелепо, как, например, «украинский политик Черномырдин», потому что посредник «РосУкрЭнерго» был создан по инициативе «Газпрома», пришел на рынок исключительно благодаря спонсорской поддержке семьи Президента Виктора Ющенко и постоянно втягивает Украину в скандалы и неплатежи, при этом прибыль уходит «налево». Фирташ и «РосУкрЭнерго» - просто контрагенты «Газпрома». А НАК «Нафтогаз України», формально государственная компания, на самом деле полностью зависит от консорциума «Индустриальный союз Донбасса» и его лидеров, Таруты с Гайдуком. Оттуда пришел глава «Нафтогаза» О. Дубина, и при нем украинская газотранспортная система была намертво оплетена различными обязательствами перед ИСД. В свою очередь, ИСД связан по рукам и ногам российскими и среднеазиатскими контрактами. Кстати, в начале 2008 года Тарута и Миллер в один день были на приеме у туркменского президента Гурбангулы Бердымухаммедова - может, тогда и родился план набить цену на углеводороды с помощью отключения газа Европе, сопровождаемого псевдополитическим спектаклем...

Кто в здравом уме мог написать официальное письмо о намерениях «конфисковать» транзитный газ - если только это не участник спектакля, отыгрывающий роль нахального воришки?.. И Ющенко с Тимошенко, дружно назвав цену в \$201 за тысячу кубов газа, просто подыграли «Газпрому» и среднеазиатским странам нереальными требованиями. Оставалось только урезать подачу газа в Европу и свалить вину на украинцев, а затем ждать подорожания нефти и газа. Что уже начинает происходить.

Топ-менеджмент «Нафтогаза» и «Газпрома», высшие чиновники России и Украины отчаянно болтают, играют в испорченный телефон и таким образом азартно набивают цены на нефть и газ. Тем временем простые люди в Украине и Европе мерзнут.

Тут важен не результат, а сам процесс: насколько долго кремлевским режиссерам этого спектакля удастся сохранить status quo, мороза Европу. И все-таки, они не смогут дурить всех и долго, а доллар растет в цене быстрее нефти и газа. Рано или поздно надувательство раскроется, после чего рикошетом ударит по жалким неосуществимым имперским амбициям Путина. Я уж не говорю об амбициях Ющенко переизбраться Президентом Украины на следующие пять лет. Это было смехотворно и до 1 января 2009 года, а теперь и вовсе на него навешают всех собак, дохнувших ныне от голода и холода на ледяных европейских улицах.

Юрий ШЕЛЯЖЕНКО

У Черновецкого обгрунтували підвищення тарифів на проїзд в комунальному транспорті

На інформаційний запит газети “Правдошукач” до Київського міського голови Леоніда Черновецького прийшла відповідь № 09050/3-3475 від 8.12.2008 від начальника Головного управління з питань цінової політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) В. Яструбинського стосовно економічного обгрунтування тарифів на послуги з перевезення пасажирів міськими видами транспорту.

Пан Яструбинський додав до своєї відповіді детальну інформацію щодо основних показників фінансово-економічної діяльності, розрахунки тарифів та очікувані доходи КП “Київський метрополітен” та КП “Київпастранс” в конкретних цифрах, а саме: таблиці “РОЗРАХУНОК ТАРИФУ на проїзд у метрополітені на 2008 рік”; “Динаміка зміни окремих економічних показників за 2000-2008 роки”; “Інформація про основні показники фінансово-господарської діяльності КП “Київський метрополітен” за 2000-2009 роки”; “Розрахунок середньої вартості поїздки одного платного пасажиря, перевезеного КП “Київський метрополітен”; “Інформація про основні показники фінансово-господарської діяльності КП “Київпастранс” у звичайному режимі руху”; “Планові фінансові показники діяльності КП “Київпастранс” по звичайному режиму руху на 2008р.”; “Розрахунок очікуваних доходів КП “Київпастранс” виходячи із фактичних обсягів реалізації жетонів та проїзних квитків за новими тарифами”; “Дані моніторингу тарифів на перевезення пасажирів автобусами, що працюють у звичайному режимі руху, в порівнянні із середньою заробітною платою по Україні”.

Наводимо деякі уривки з цієї відповіді (курсивом).

Тарифи на послуги з перевезення пасажирів міськими видами транспорту, що працюють у звичайному режимі руху, встановлені розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 07.03.2000 № 326 “Про встановлення тарифів на перевезення пасажирів та багажу і вартості проїзних квитків у міському пасажирському транспорті” і діють з 19 березня 2000 року в розмірі 50 копійок за 1 поїздку.

За період дії цих тарифів в країні і місті змінилися економічні умови, внаслідок чого надання послуг з перевезення пасажирів стало збитковим. Враховуючи, що діючі тарифи не покривають витрат підприємств транспорту, збитки підприємств покриваються за рахунок бюджетних асигнувань. При цьому, фінансування експлуатаційної діяльності комунальних підприємств транспорту збільшено в 6,3 рази з 96,4 млн. грн. у 2000 році до 609,3 млн. грн. в поточному році - замість спрямування вказаних коштів на розвиток (придбання та модернізацію рухомого складу, будівництво нових ліній тощо) і подальше збільшення навантаження на міський бюджет є соціально не виправданим.

Враховуючи вищезазначене, з 04.11.2008 згідно з розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 30.10.2008 №1490 “Про встановлення тарифів на перевезення пасажирів і вартості проїзних квитків у міському пасажирському транспорті, який працює у звичайному режимі руху”, яке зареєстроване у Головному управлінні юстиції в м. Києві 03.11.2008 за № 26/792 та оприлюднене в газеті “Хрещатик” 04.11.2008, підвищено тарифи на перевезення пасажирів у метрополітені до 2,00 грн., в наземних видах транспорту до 1,50 грн., а при придбанні разових квитків в рухомому складі - до 2,00 грн., що дозволить забезпечити сталу роботу підприємств транспортної галузі, створить умови для зростання заробітної плати їх працівникам, покращить якість наданих послуг тощо.

Додатково повідомляємо, що проїзд пільгових категорій громадян, яких біля 600 тис. осіб, відповідно до чинного законодавства залишається безоплатним, а вартість проїзних квитків для студентів вищих навчальних закладів I - IV рівнів акредитації та учнів професійно-технічних навчальних закладів очної форми навчання встановлена на рівні 50 % від вартості проїзних квитків для громадян, а для учнів шкіл очної форми навчання - на рівні 25 %.

Крім того, на виконання рішення Київської міської ради від 30.09.2008 №377/377 “Про додатковий соціальний захист окремих верств населення міста Києва” окремим соціально незахищеним верствам населення будуть надаватися додаткові пільги. Так, наприклад:

- працівникам галузі освіти та культури, охорони здоров'я та інших бюджетних установ, середньомісячний сукупний дохід яких за останній місяць, що передуватиме придбання проїзного квитка, не перевищує двократного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, надаватиметься можливість придбання річних проїзних квитків на один-два види комунального транспорту - з відстрочкою платежу на квартал, на тричотири види транспорту - з відстрочкою на півроку;
- одиноким матерям та сім'ям, які втратили годувальника, - за 50 відсотків з вартості квитка на рік на два види комунального транспорту (один з яких метрополітен);
- малозабезпеченим базодітним сім'ям, які виховують трьох і більше дітей, малозабезпеченим сім'ям, непрацюючим працездатним особам, які досягають за інвалідом I групи або 80-річною особою, та непрацюючим особам, які надають соціальні послуги, проїзний квиток на рік надаватиметься безоплатно.

Також проїзд пенсіонерів, яким на загальнодержавному рівні не встановлені пільги на безоплатний проїзд в метрополітені, безкоштовний.

ПОВНИЙ ТЕКСТ ВІДПОВІДІ В. ЯСТРУБІНСЬКОГО ТА ДОДАТКИ ДО НЕЇ РОЗМІЩЕНО НА САЙТІ ГАЗЕТИ “ПРАВДОШУКАЧ” ЗА АДРЕСОЮ WWW.TRUTH.IN.UA

5,7 млрд. грн.

вилучено з бюджету міста Києва до державного бюджету України відповідно до вимог чинного законодавства.

5,1 млрд. грн.

У листі до пенсіонерів київського міського голови Леоніда Черновецького, розповсюдженому працівниками комунальних служб, стверджується, що внаслідок вилучення з бюджету міста влада не може в повному обсязі оплачувати за опалення в житлових будинках і виплачувати муніципальні надбавки до пенсії. На це Міністерство фінансів заперечує, що розмір так званих "муніципальних надбавок" визначено постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 №1298 та переведено до столичного бюджету у повному обсязі, в сумі 1,3 млрд. гривень. Крім того, у відповідь на інформаційний запит до Акціонерної енергопостачальної компанії "Київенерго" про незадовільне централизоване опалення (холодні батареї в багатьох квартирах) до редакції надійшов лист в.о. головного інженера - технічного інженера Ю. І. Гладішева № Д15/7209 від 18.12.2008, де сказано: "Незважаючи на всі попередження, КМДА не вирішує питання відшкодування коштів з міського бюджету для компенсації різниці в діючих та економічно об'рунтованих тарифах. Починаючи з 18.11.2008, УМГ "Київтрансгаз" примусово обмежувало газопостачання теплоелектроцентралей Київенерго. У зазначених умовах температура теплоносія знизилася майже на 30 °С відносно температурного графіка теплових мереж, що негативно вплинуло на якість послуг з централизованого опалення та постачання гарячої води".

28,4 млрд. грн.

складає дефіцит Державного бюджету України на 2009 рік. Президент України Віктор Ющенко та Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко надіслали листа директору-розпоряднику Міжнародного валютного фонду Домініку Стросс-Кану, де відзначають, що в бюджеті "не повною мірою вдалося відтворити окремі показники економічної програми, підтриманої МВФ". Як відомо, кредит МВФ був наданий Україні на умовах забезпечення бездефіцитного бюджету. "Розраховуємо на спільну плідну роботу з напрацювання в Україні місії Міжнародного валютного фонду у січні 2009 р. узгоджених заходів щодо стабілізації ситуації" - пишуть лідери держави керівнику МВФ.

55,6 млрд. грн.

складають цільові соціальні видатки Державного бюджету України на 2009 рік, зокрема: дотація та покриття дефіциту Пенсійного фонду України - 38 млрд. грн.; субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам та тимчасової державної допомоги дітям 15,9 млрд. грн.; пенсійне забезпечення шахтарів 4,07 млрд. грн.; субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення сміття, компенсацію за пільговий проїзд та послуги зв'язку, на придбання твердого та рідкого палива і скрапленого газу - 4,3 млрд. грн.; грошова допомога та харчування, оздоровлення, виплати підвищених стипендій та надання додаткової відпустки громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи - 2 млрд. грн.; медична допомога, діагностика та лікування сучасними методами, заходи по боротьбі з туберкульозом, профілактика та лікування СНІДу, лікування онкологічних хвороб - 1,7 млрд. грн.; поповнення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб - 1 млрд. грн.; щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань - 402 млн. грн.; виплата заборгованості перед педагогами - 370 млн. грн.; надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною" - 176 млн. грн.; видання, придбання, зберігання і доставка підручників і посібників для студентів та учнів - 161 млн. грн.; проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту - 150 млн. грн.

Бюджет – відкрита книга?

Є лише дві речі, які можуть змусити держслужбовця працювати на людей, а не на себе: це чітко визначена, демократична процедура та постійний контроль за його роботою з боку компетентної громадськості, особливо ЗМІ. Головною проблемою сучасної української журналістики є повальна, цілком модна некомпетентність – тому влада мало реагує навіть на резонансні публікації. Бо корупціонер не боїться балакуна-колумніста з його оціночними судженнями, який за своє життя не надіслав рекомендованим листом жодного інформаційного запиту. Він боїться, щоби його не спіймали за руку. Сотні тисяч знаків присвячено порожнім фразам на тему «ганьба, чиновники дербаняють бюджет», але лічені одиниці колег по перу взяли за розбиратись у законодавстві та діях чиновників і пишуть, показують, розповідають зі знанням справи про те, хто і як витрачає кошти платників податків. Вірю, що зусиллями цих людей масштаби дербану зменшаться.

23 грудня 2008 року в Харкові на семінарі «Практичне застосування "Положення про державні закупівлі"» були презентовані результати роботи в 2008 році проекту «Медіа-варта». На сторожі тендерної відкритості, здійснюваного вільною спільною платників податків «Небайдужі» та редакцією спеціалізованого видання у сфері держзакупівель «Редукціон».

«Медіа-варта» виникла 16 травня, незабаром після ліквідації 24 березня «керівної та спрямовуючої» ролі Тендерної палати України, яка швидко пішла в небуття разом із супутніми конторами з примусового продажу нікому не потрібних палітрів за десятки тисяч гривень та вивісками «офіс народного депутата», де відбувався дербан... тобто, «контрольований» народними обранцями «розподіл» бюджетних коштів.

Через процедури державних закупівель проходить величезна маса бюджетних коштів, більш ніж 200 мільярдів гривень щороку. Журналісти доклали чималих зусиль для викриття корупційної схеми ТПУ, що базувалася на неправильній процедурі, та дали потужний поштовх до реформування тендерних процедур. Одним розслідуваннями Андрія Марусова, за які він отримав купу судових позовів та нагороду Національного конкурсу за найкращі журналістські розслідування, було оприлюднено купу фактів «приватизації» бюджетних мільярдів, а скільки народу з того часу йде протореним шляхом!

І от нарешті, з 28 березня 2008 року ми можемо пожинати плоди перемоги. Відповідно до прийнятого Кабінетом Міністрів «Тимчасового положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», «з метою забезпечення відкритості та прозорості процедур закупівель під час розкриття тендерних пропозицій можуть бути присутні представники засобів масової інформації». В подальшому цей документ неодноразово змінювався, з його назви зникло слово «тимчасове», але на права журналістів ніхто не зазігнув.

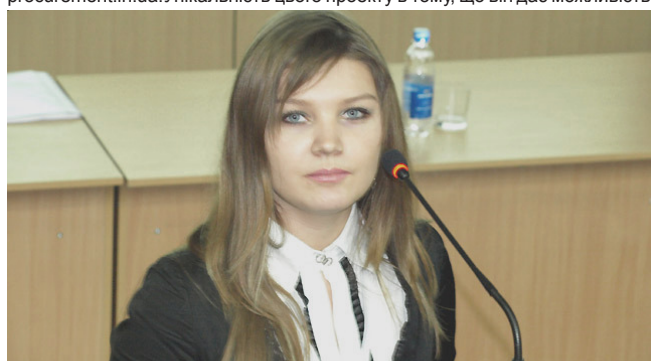
Ця норма виявилася справжнім проривом у відноснах ЗМІ та влади. Розкриття тендерних пропозицій – дійство, на якому чиновники та бізнесмени збираються й оголошують, хто та на яких умовах претендує на наш податки. «Очі й вуха» громадянського суспільства фактично допустили в святая святих, до нагляду за процедурами розподілу бюджетних коштів!

Коли державна установа (замовник) купує товари чи послуги на велику суму у приватного підприємця, цей підприємець стає учасником тендеру і має перемогти на ньому, тобто запропонувати товар чи послуги пристойної якості за найменшою ціною. Якщо на тендер не приходить як мінімум два учасники, він вважається таким, що не відбувся. Мета тендеру – знайти вигідних підприємців для держави, заохотити підприємців до конкуренції, економити бюджетні кошти і не допустити корупційних схем закупівлі товарів урядового в одного і того ж підприємця, який отримує замовлення за «відкати» відповідальному чиновнику.

Тендери проводять тендерні комітети при органах державної влади і місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємствах. Ці комітети мають дотримуватися певних правил, не менш суворих, ніж ті, за якими працюють виборчі комісії. До цих правил входить обов'язкова публікація оголошення про тендер не менш ніж за два тижні до його проведення та оголошення про те, з ким і за якою ціною було укладено контракт після проведення тендеру. Оголошення публікуються в загальнодержавному офіційному виданні «Вісник державних закупівель», яке регулярно розміщується в інтернеті на сайті Міністерства економіки України.

Журналіст на тендері в демократичному суспільстві – така сама норма, як журналіст при підрахунку голосів на виборах. Саме з цих міркувань виникла «Медіа-варта» – за задумом ініціаторів, «новий проект незалежних ЗМІ, які не байдужі до стабільного розвитку української економіки і, зокрема, до прозорого розподілу державних коштів та проведення тендерів, відкритих для громадськості». Суть проста: журналісти проекту вивчають загальнодоступні оголошення про проведення державних закупівель, відвідують розкриття тендерних пропозицій і розповідають громадськості, як витрачаються бюджетні кошти.

Розповідає **Тетяна КРУПИЦЬКА (на фото)**, кореспондент інформаційного бюлетеня «Редукціон», координатор проекту «Медіа-варта»: – «Медіа-варта» – молодий проект, 15 січня виповниться дев'ять місяців від дня його старту. За цей час ми відідали більше 50 розкриттів тендерних пропозицій у різних установах, підприємствах та організаціях різних міст України: Києва, Харкова, Полтави, Сум, підготували кілька аналітичних досліджень. Результати проекту публікуються на сайті procurement.in.ua. Унікальність цього проекту в тому, що він дає можливість

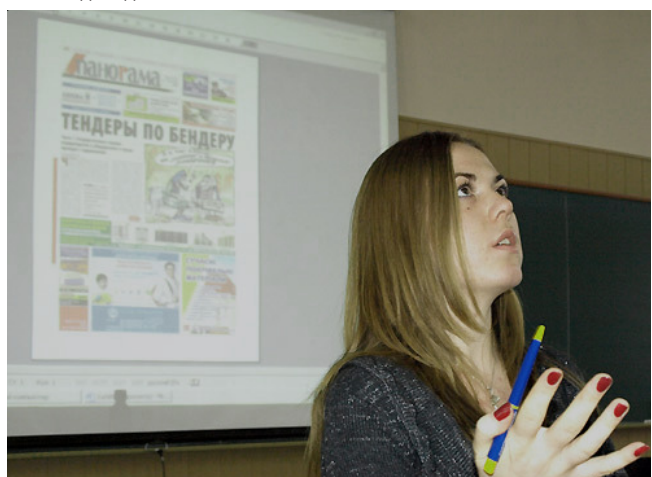

платникам податків дізнатись, як витрачаються їхні кошти. «Медіа-варта» відвідує розкриття тендерних процедур у державних установах, підприємствах, органах місцевого самоврядування – тобто всюди, де вони проводяться.

Звичайно, проблеми є і при складанні бюджету. Він завжди ухвалюється в останню мить і коригується не оптимально. Але наше завдання – побачити і висвітлити проблеми управління, які виявляються в тому, що часто тендери проводяться нашвидкурук. Ми неодноразово були свідками того, як тендер проводиться не всіма членами тендерного комітету, немає кворуму, не звертають увагу на те, як оформлені тендерні пропозиції і наскільки правильно розкриття відображається в протоколі. Однак потенційного розкрадання коштів: домовленості між організаторами торгів і учасником – це, згідно із законодавством, корупційні дії, домовленості між учасниками – «перемога по черзі», це буває видно по невеликій різниці цін схожих тендерних пропозицій, одна з яких більше на тисячу чи навіть на десять гривень; непрофесійність учасників або тендерного комітету – причина неефективної закупівлі або її зриву; зневага до процесу розкриття – постійні розмови по мобільних телефонах та між собою. На мою думку, коли учасники, а тим більше члени і навіть голова тендерного комітету весь час виходять поговорити по телефону під час розкриття тендерних пропозицій – це неповага до колег і порушення ділової етики.

Те, що ми, на жаль, спостерігаємо під час розкриття тендерних пропозицій, підтверджує необхідність громадського контролю в цій сфері, тому ми вважаємо проект «Медіа-варта» життєздатним і вкрай необхідним усім нам, суспільству та державі. Ми запрошуємо до співпраці економічних журналістів, які мають бажання та можливість працювати в рамках цього проекту. Також будемо вдячні, якщо з будь-якої області, міста, району чи селища до нас надійде інформація про можливе порушення у проведенні тендеру.

Одним із партнерів «Медіа-варті» є газета «Панорама» з міста Суми. Кореспондент цієї газети **Анастасія МАЗУР (на фото)**, лауреат премії за найкраще журналістське розслідування 2008 року, поділилася з колегами багатим досвідом:

– На початку 2008 року ми почали розслідування. Ми займалися тендерними процедурами в медицині: закупівля медичних препаратів, апаратури на тендерах, які проходили в 2006-2007 роках. Методика розслідування була такою: ми розіслали інформаційні запити від газети до тендерних комітетів Мінохоронздорів, облохоронздорів, великих лікарень міста й області. В цих інформаційних запитах ми просили надати звіт по кожному з проведених у 2004-2007 роках тендерів. Спочатку нам дали дуже скромні відповіді, дехто взагалі не відповів, довелося звертатися вдруге. За зібраною таким чином інформацією ми прослідкували тенденції у проведенні тендерів і дізналися, що по суті з 2004 і 2005 років було створено таку систему проведення тендерів, у яку сторонні фірми потрапити вже не можуть. Є коло певних фірм, це два-три гравця, які постійно беруть участь у тендерах і найчастіше перемагають. Ці фірми йдуть на торги, домовляючись між собою, тобто не переходять одна одній дорогою. Наприклад, цього року перемагав я, а наступного – ти. До того ж у кожній з цих фірм є фірми-супутники, які теж подають свої пропозиції на тендер, але у них або трохи гірша пропозиція, або трохи дорожче, або якусь довідку не надають. Ці фірми створюють видимість конкуренції, щоби тендер відбувся, але перемагає завжди основна фірма.

Був такий цікавий випадок: проводився тендер на послуги пральні у першій міській лікарні, в якому взяли участь три фірми – пральня, що знаходиться на території лікарні; фірма, що продає вікна, та будівельна фірма. Та ж сама лікарня закупила флюорограф у київської фірми в десять разів дорожче за ринкову вартість. Ще ми відслідкували два тендери щодо закупівлі для дитячої лікарні апарату УЗІ та трьох флюорографів в кінці 2007 року. Флюорографи виявилися без марки виробника та серійних номерів, погані якості: вони вже тричі ламалися. Ми довели махінацію на 200 тисяч гривень. На іншому тендері облохоронздорів я намагався закупити на три мільйони купу різноманітного медичного устаткування одним лотом, хоча вигідніше було би купувати кожне найменування окремо – прокуратура принесла протест із цього приводу. УБЕЗ МВС за нашими публікаціями почав перевірку, а громадська рада при обласній адміністрації ініціювала проведення круглого столу в січні для обговорення виявлених проблем.

На фото: Ю. Шеляженко

На фото: **Владислав ЗУБАР**, ініціатор проекту «Медіа-Варта» порушення та фіктивна конкуренція зустрічаються навіть у деяких поважних відомствах загальнодержавного рівня. Доходить до того, що прямо на розкритті, коли начебто перемаже же невідомий, може бути по кожному лоту два з пропозицій і пропозиції фірм-супутників демонстративно кладуть під стіл, а завідомо виграні пропозиції залишають на столі. Одне поважне міністерство, щоб не показувати громадськості, що відбувається там на тендерах, не пускає й на поріг не тільки журналістів, а навіть учасників, які чимось не догодили відповідальному чиновнику. В результаті це міністерство має проблеми з контролюючими органами і зрив тендерних процедур, бо, звичайно ж, про кожен факт порушення законності відправляються скарги. В рамках «Медіа-варті» було задумано і реалізовано механізм пошуку інформації про тендери, який наразі розташований за адресою www.mediaavarta.com – тепер журналісту достатньо ввести назву свого міста і дату, щоби подивитися, де і коли цього дня відбудуться розкриття тендерних пропозицій. Замість міста і дати можна вводити просто будь-які строки для пошуку оголошень про початок чи результати тендерних процедур, які ці строки містять.

Відвідування тендерів дуже допомагає розібратись у тому, як взагалі витрачаються бюджетні кошти, і писати про це зі знанням справи. Бо злі язики переконують, що й після ліквідації Тендерної палати втрати платників податків від корупції не надто зменшилися. Наводять приклади, коли поширене програмне забезпечення, ринкові ціни на яке загальновідомі, купувалося органами влади у відомій фірмі вдвічі дорожче за ціну тієї ж фірми для приватних покупок.

Голова Комітету Верховної Ради з питань економічної політики народний депутат Олександр Ткаченко (КПУ) стверджує: «Ліквідувавши Тендерну палату і Міжвідомчу комісію, сьогодні якраз в Кабінет Міністрів ходять з чемоданами, для того щоб вирішувати питання по державних закупівлях». Антон Яценко (БЮТ), голова підкомітету того ж-таки Комітету з питань регулювання ринку державних закупівель, державного замовлення, конкурсів та діяльності державних підприємств, экс-віце-президент ТПУ переконуює, що нині «відкати» сягають 40% ціни закупівлі, і сумує за тими часами, коли Тендерна палата тримала руку «на пульсі» подібних процесів. За його словами, часто замість проведення закупівель на конкурсних засадах Міністерство економіки дає дозвіл на закупівлю в одного учасника. Наскільки ринковими є ціни, за якими один учасник продає державі товари та послуги, відомо тільки йому та чиновникам, із якими вдалося «домовитися». Так було з реконструкцією спорткомплексу «Олімпійський» і з закупівлями на ліквідацію наслідків весняної повені, де тільки Контрольно-ревізійне управління Кабміну з його скромними штатами виявило факти розбазарювання десятків мільйонів гривень.

Покласти край тендерним зловживанням мав би закон про державні закупівлі, підготовлений Міністерством економіки і прийнятий парламентарями в першому читанні. Влітку міністр економіки Богдан Данилишин обіцяв, що закон буде прийнято до кінця 2008 року, однак прогнозу не справдився. Показово, що опозиція дуже настоєжено ставиться до законодавчих ініціатив у цій сфері. Ганна Герман заявила: «Уряд не раз намагався повернути у тендері корупційні схеми. За період роботи цього парламенту, після того як ми скасували всі ці схеми, було подано близько 8 законопроектів, у яких намагаються повернути корупційні тендери. Ми ніколи цього не допустимо і ніколи під цим не підпишемося. І хоча у нас у комітеті немає більшості, то ті депутати, які належать до Партії регіонів, не будуть за це голосувати. І ми будемо робити все, щоби журналісти нас у тому підтримували. Я думаю, що журналістська спільнота тут може багато зробити». Аналогічну позицію висловив Борис Колесніков: «Ви знаєте, мене завжди насторожує, коли подається законопроект о гозакупках. Потому что я ни разу не видел проекта закона о гозакупках, который бы не носил коррупционный характер».

Щоби бюджетні кошти витрачалися в Україні без корупції, а отже відкрито і прозоро, ми маємо здолати ще довгий шлях. «Медіа-варта» вже робить перші кроки, й особливо приємно бачити, як колеги з масових видань теж вступають на цей шлях, регулярно публікуючи новини та розслідування на тему державних закупівель. Такі публікації, як розвідка газети «Дело» щодо закупівлі послуг зі створення нового сайту Верховної Ради, заслужено стають популярними і сприяють поширенню ідеї громадського контролю за витратами бюджетних коштів.

На мое переконання, з відкритості бюджету починається довіра громадянина до держави. Чесні тендери, публічність яких буде забезпечена увагою засобів масової інформації – необхідна передумова того, щоби державний бюджет був відкритою книгою для кожного громадянина – платника податків.

Юрій ШЕЛЯЖЕНКО, редактор газети «Правдошукач», учасник проекту «Медіа-Варта», для «Телекритики».

Правдошукач
The Truth Seeker Правдоискатель
Всеукраїнська газета «Правдошукач». Засновник, редактор, видавець: Шеляженко Ю.В. (ФО-П, ід. № 2961810532). Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 14488-3459 Р, видане Міністерством Юстиції України 10.10.2008 Тираж 1000 примірників. Розповсюджується безкоштовно. Адреса редакції, видавця, друкарні: пошт. індекс 01042, м. Київ, вул.Тверський тупик, буд. 9, кв. 82. Тел. +38 (097) 3179326, факс +38 (044) 5290435. Електронна пошта: say@truth.in.ua